

Regeringens proposition

1982/83: 169

om Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984, m.m.;

beslutad den 7 april 1983.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

INGVAR CARLSSON

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984 godkänns och att medel anvisas för Sveriges andel av kostnaderna för den verksamhet som finansieras över denna budget. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas medge att vissa åtaganden görs av Nordiska industrifonden. Nordiska ministerrådets allmänna budget omfattar inte det nordiska kultursamarbetet. För detta finns en särskild budget.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1983-04-07

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Peterson, Boström, Bodström, Göransson, Gradin, R. Carlsson, Holmberg, Thunborg

Föredragande: statsrådet Lundkvist

Proposition om Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984, m.m.

I prop. 1982/83:100 (bil. 5, s. 23) har regeringen föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1983/84 beräkna ett förslagsanslag av 59 200 000 kr. Jag avser nu att ta upp denna fråga.

1 Inledning

Nordiska ministerrådet inrättades år 1971 genom en revision av den år 1962 ingångna samarbetsöverenskommelse mellan de nordiska länderna (Helsingfors- avtalet). Den 12 april 1973 ingicks ett avtal mellan de nordiska länderna om upprättande av Nordiska ministerrådets sekretariat i Oslo. Upprättandet av ministerrådssekretariatet godkändes för Sveriges del av riksdagen den 25 maj 1973 (prop. 1973: 121, UU 13, rskr 245). Verksamheten vid sekretariatet inleddes den 1 juli 1973.

I samband med upprättandet av sekretariatet skapades en budget för den del av ministerrådets verksamhet som administreras av sekretariatet. Denna budget, Nordiska ministerrådets allmänna budget, omfattar inte det nordiska kultursamarbetet, för vilket Nordiska ministerrådet i sammansättningen kultur- och undervisningsministrarna fastställer en särskild budget. Den omfattar inte heller de gemensamma nordiska biståndsprojekt i u-länder som finansieras över de nordiska ländernas biståndsbudgetar och inte heller medel till Nordiska investeringsbanken. Beträffande samarbetet genom Nordiska investeringsbanken kommer regeringen senare i år att lämna särskilt förslag om utökning av bankens grundkapital i enlighet med rekommendation från Nordiska rådet.

Fr.o.m. år 1975 omfattar Nordiska ministerrådets allmänna budget ett kalenderår. Medel för verksamheten under år 1983 anvisades av riksdagen den 27 maj 1982 (prop. 1981/82:208, UU 24, rskr 348).

Enligt reglementet för Nordiska ministerrådets budgetar (den allmänna budgeten och kulturbudgeten), beslutat av Nordiska ministerrådet den 18 februari 1979 (samarbetsministrarna) och den 15 januari 1979 (kultur- och undervisningsministrarna), fastställer Nordiska ministerrådet budgeten i mars under förbehåll av de nationella parlamentens godkännande. Reglementet gäller från den 1 januari 1979.

På initiativ av Nordiska rådet har en ny ordning fastställts på försök för behandlingen av den allmänna budgeten. Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) och Nordiska rådets budgetkommitté hade ett möte den 30 november 1982, varvid man diskuterade anslag, prioriteringar och nivåer för 1984 års budget. Som underlag för denna diskussion hade ansökningar från ämbetsmannakommittéer och institutioner m.m. tillställts Nordiska rådets organ. På basis av bl.a. denna diskussion utarbetade Nordiska ministerrådet den 4 februari 1983 ett budgetförslag som överlämnades till Nordiska rådet. Efter behandling i rådets organ blev budgetförslaget föremål för debatt under Nordiska rådets 31:a session i Oslo i februari 1983. Med beaktande av de önskemål som framkom under debatten fastställde Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) den 15 mars 1983 den allmänna budgeten för år 1984.

Genom denna nya ordning som i huvudsak gäller även för Nordiska ministerrådets kulturbudget, har önskemålet att bereda Nordiska rådet förbättrade möjligheter att delta i budgetarbetet tillgodosetts och att ge rådets medlemmar tillfälle att debattera budgeten under Nordiska rådets session. Härigenom uppnås också syftet att ge de nordiska samarbetsaktiviteterna en bättre parlamentarisk förankring och att göra den nordiska budgetbehandlingen mer lik den nationella.

Den budgetprocedur som sålunda tillämpas innebär att förslag inte kan föreläggas riksdagen inom den tid under vilken anslagspropositioner normalt ska lämnas. Motsvarande gäller för Nordiska ministerrådets kulturbudget.

I det följande redogör jag närmare för Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984 och vissa frågor i anslutning härtil.

Chefen för utbildningsdepartementet kommer senare denna dag att anmäla frågan om Nordiska ministerrådets kulturbudget för år 1984.

En utförlig redogörelse för det nordiska arbetet har lämnats i den berättelse rörande det nordiska samarbetet som ministerrådet har överlämnat till Nordiska rådet i december 1982 (dokument C 1/1983 i det nordiska trycket). En sammanfattning av denna redogörelse bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

En översikt över Nordiska ministerrådets budget för år 1984 bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*.

2 Föredragandens överväganden

2.1 Allmänt

I rådande statsfinansiella läge i de nordiska länderna, vilket i hög grad beror på oljeprisutvecklingen, inflationen och andra förhållanden på det internationella ekonomiska planet, har det varit nödvändigt att göra besparingar i de nationella statsutgifterna. Detta påverkar även det nordiska samarbetet. En gemensam uppfattning är emellertid att det finns skäl att betrakta den nordiska budgetbehandlingen på annat sätt än den nationella. Genom att söka gemensamma lösningar i stället för att lägga ner resurser i varje enskilt land för att lösa likartade problem, kan en samhällsekonomisk nytta uppnås genom det nordiska samarbetet. Möjligheterna att åstadkomma nationella besparingar genom nordiska samarbetslösningar bör därför tas tillvara.

Dominerande i det nordiska samarbetet f.n. är frågorna om det ekonomiska läget och sysselsättningen. Medel har avsatts för gemensamma åtgärder, som förbereds under ledning av de nordiska ländernas finans- och arbetsmarknadsministrar.

Under senare år har det ekonomiska, industripolitiska, handelsmässiga och energipolitiska samarbetet fått en allt större betydelse. Nordiska ministerrådet har ställt upp mål för detta samarbete under rubrikerna "Norden som hemmamarknad" och "Tekniken och framtiden". Det är min uppfattning att de samarbetsprogram, som de nordiska ländernas samarbetsministrar utvecklat och de arbetsplaner som industri- och energiministrarna har antagit, skall genomföras i kontakt med arbetsmarknadens parter och med näringslivet. På så sätt öppnas möjligheter för samarbete inom olika sektorer och branscher i samhällsekonomin som är av särskilt intresse från tillväxtskympunkt.

På många områden är de nordiska länderna hänvisade till att samarbeta för att kunna hålla jämna steg med de större industriländerna. De nordiska länderna är vart och ett för litet för att få fram t.ex. forskare och teknisk utrustning på viktiga områden såsom energiforskning, datateknologi och teknisk utveckling. Den arbetsfördelning som åstadkommit och de gemensamma satsningar som gjorts i det nordiska samarbetet i detta sammanhang bör föras vidare och fördjupas.

Betydelsefulla för det nordiska samarbetet är de nordiska kontakterna genom folkrörelserna och Föreningen Nordens verksamhet som väsentligt har bidragit till att stärka medborgarnas känsla av nordisk samhörighet. Jag anser det viktigt att våra folk hålls underrättade om det nordiska samarbetets syften och praktiska resultat genom en effektiv information. Jag återkommer till detta i det följande.

2.2 Översyn av formerna för det nordiska samarbetet m.m.

Det nordiska samarbetet har genomgått en snabb och omfattande förändring under de senaste tio åren. De former för det nordiska samarbetet som etablerades i början av 1970-talet kan därför behöva ses över. Samspellet mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet kan behöva en ändrad utformning bl.a. för att säkerställa parlamentariskernas inflytande och aktiva medverkan i det nordiska samarbetet. Behovet av kontakter med arbetsmarknadens parter och med representanter för näringslivet har ökat som ett resultat av de senaste årens satsningar på ekonomiskt och industriellt samarbete. Mot denna bakgrund tillsatte de nordiska ländernas statsministrar och Nordiska rådets presidium den 30 november 1982 ett parlamentariskt utskott med uppgift att göra en översyn av dessa frågor.

Färöarna och Åland har tidigare som självstyrande områden utsett medlemmar i Danmarks resp. Finlands nationella delegation till Nordiska rådet och har även haft möjlighet att medverka i Nordiska ministerrådets arbete. I samband med att Grönland år 1979 fick en autonom ställning aktualiserades frågan om en utökad representation för de självstyrande områdena i Nordiska rådet. En kommitté bestående av parlamentariker och regeringsmedlemmar lämnade hösten 1982 ett förslag om en ökning av Nordiska rådets medlemsantal och om representationen för de självstyrande områdena i olika samsarbetsorgan (NU 1982:6).

I enlighet med förslaget och de rekommendationer som med anledning därav antogs vid Nordiska rådets session i februari blir det nödvändigt att göra ändringar i bl.a. Helsingforsavtalet och vissa andra samsarbetsavtal. Regeringen avser att senare i år underställa riksdagen denna fråga.

2.3 Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984

2.3.1 Allmänt

Nordiska ministerrådets allmänna budget omfattar kostnader för 15 nordiska institutioner och ca 250 särskilda projekt. Nya samsarbetsområden har tillkommit successivt. Budgetens omslutning uppgår till 150,2 milj. norska kronor för år 1983.

Det nordiska samarbetet består i stor utsträckning av att samordna nationella aktiviteter som alla nordiska länder har intresse av. Den nordiska budgeten skall ses som ett viktigt instrument för att gemensamt utföra för de nordiska länderna angelägna arbetsuppgifter.

Syftet med den nordiska budgeten är inte att totalfinansiera det nordiska samarbetet. De egentliga resurserna för det nordiska samarbetet är mångdubbelt större, eftersom många projekt finansieras även med nationella anslag. Jag ser de gemensamma nordiska medlen som ett sätt att initiera och hålla samman nordiska samsarbetsprojekt. En betydande del av finan-

sieringen bör ske genom att nationella myndigheter tillskjuter egna medel. Villigheten att anslå nationella medel blir då ett slags test på att den nordiska prioriteringen överensstämmer med nationella prioriteringar och att projekten verkligen är relaterade till de faktiska behoven. För svensk del kan detta också ske genom att avräkning i vissa fall sker på nationella anslag.

2.3.2 Budget för år 1984

Mot bakgrund av bl.a. den behandling av budgeten som skett i enlighet med den nya budgetproceduren har Nordiska ministerrådet den 15 mars 1983 enats om en budget för år 1984 på 169,5 milj. norska kronor. Detta är en ökning i förhållande till år 1983 med 19,3 milj. norska kronor, eller med 12,8 %. Den reella ökningen är 6,1 %.

Av utgifterna avses en del täckas genom Nordiska ministerrådets inkomster under år 1984. Dessa inkomster består av räntor och avgifter som de anställda vid Nordiska ministerrådets sekretariat har att erlægga i stället för inkomstskatt i Norge. Bland inkomsterna har även upptagits ett belopp som avser kostnaderna för Nordiska hälsovårdshögskolan i Göteborg. Dessa kostnader förskottteras av Nordiska ministerrådet och fördelas året efter mellan medlemsländerna i förhållande till andelen utnyttjade elevplatser. Nordiska ministerrådets totala intäkter beräknas till 15,3 milj. norska kronor. Återstoden 154,2 milj. norska kronor avses finansieras genom bidrag från de nordiska länderna.

Jag skall nu redogöra för de allmänna prioriteringar som gjorts vid fastställandet av 1984 års budget.

Det nordiska samarbetet bedrivs på en mycket bred front. Även om vissa teman som "Tekniken och framtiden" och "Norden som hemmamarknad" står centralt i samarbetet motsvaras inte dessa av några enskilda projekt utan av ett stort antal olika verksamheter. Den ökade arbetslösheten i de nordiska länderna har gjort att frågor om sysselsättningen och möjliga åtgärder på det arbetsmarknadspolitiska och det ekonomiskpolitiska området blivit alltmer centrala. Detta medför behov av satsningar över en bredare front för att samarbetets fördelar skall kunna utnyttjas.

De nordiska länderna har på det nationella planet olika budgetår. Av detta skäl måste de nordiska budgetarna förberedas mer än ett och ett halvt år före det nordiska budgetårets början. För att skapa en flexibilitet i budgeten och göra det möjligt att under löpande verksamhetsår ta hänsyn till verksamheter som inte helt kan förutses vid budgeteringstillfället, eller vilka det är svårt att lång tid i förväg kostnadsberäkna, har ministerrådet valt att lägga en stor del av projektbudgetens realökning till Nordiska ministerrådets reserv. Denna reserv är inte avsedd att användas för förstärkning av löpande verksamhet. Bland de områden som skall beaktas genom ökningen av reserven är bl.a. handlingsplanen på datateknologiom-

rådet, samarbetsprogrammet på miljövårdsområdet samt en satsning på information om det nordiska samarbetet.

Projektmedel på institutionsbudgeten och projektbudgeten prioriteras genom den realökning som Nordiska ministerrådet fastställt för år 1984. Budgeten innefattar bl.a. ökade anslag till Nordiska industrifonden och Nordiska projektexportfonden på tillsammans 4 milj. norska kronor.

Jag övergår nu till att redovisa utgifternas fördelning i stort på de olika verksamhetsområdena. Av de totala utgifterna på 169,5 milj. norska kronor utgör 24,7 milj. norska kronor medel för administration och andra utgifter, 83,5 milj. norska kronor medel för institutioner och 61,3 milj. norska kronor medel för projekt.

Anslagen för *administration* och andra utgifter upptas till 24,7 mot 23,3 milj. norska kronor för år 1983. För det nordiska tjänstemannautbytet som fortsätter att utvecklas (prop. 1981/82:100 bil. 3 s. 17) har avsatts 820 000 norska kronor. De medel som upptagits för *administration* och andra utgifter avser främst kostnaderna för Nordiska ministerrådets sekretariat i Oslo. Dessa kostnader beräknas öka från 17,9 till 19,9 milj. norska kronor. Ökningen beror främst på beräknade löneökningar för personalen och vissa andra kostnadshöjningar. Sekretariatets personal uppgår till sammanlagt 46 personer.

Anslagen på *institutionsbudgeten* upptas till 83,5 mot 75,7 milj. norska kronor år 1983. Anslagen finansierar gemensamma nordiska institutioner. Antalet sådana institutioner uppgår f.n. till 15. De största anslagen beräknas för Nordiska industrifonden (33,8 milj. norska kronor), Nordiska hälsovårdshögskolan (8,2 milj. norska kronor), Nordiska institutet för odontologisk materialprovning (7,5 milj. norska kronor) och Nordiska projektexportfonden (6,3 milj. norska kronor). Utöver de direkta anslagen har även beräknats en reserv på 1,3 milj. norska kronor.

Beträffande Nordiska industrifonden innebär tidigare beslutad budget ett bemyndigande för fonden att ingå förpliktelser utöver tillgängliga medel för det innevarande budgetåret. För år 1985 krävs sådant bemyndigande upp till ett belopp av 17,8 milj. svenska kronor och för år 1986 upp till ett belopp av 11,9 milj. svenska kronor.

Anslagen på *projektbudgeten* upptas till 61,3 mot 51,2 milj. norska kronor år 1983. Medlen är avsedda för såväl pågående projekt som nya projekt under år 1984. Anslaget fördelas på ca 250 st. särskilda projekt inom 24 olika projektområden. De största anslagen beräknas för regionalpolitik (totalt 10,2 milj. norska kronor), säkerhetsforskning inom energiproduktionsområdet (totalt 9,1 milj. norska kronor), arbetsmarknad (4 milj. norska kronor) och miljövård (3,4 milj. norska kronor). Utöver de direkta anslagen har, som jag tidigare nämnt, även beräknats en reserv till Nordiska ministerrådets förfogande på 5,1 milj. norska kronor.

Jag tillstyrker för egen del Nordiska ministerrådets förslag till allmän budget för år 1984. Jag föreslår att regeringen underställer riksdagen förslaget för godkännande.

2.3.3 Sveriges andel av budgeten

Ländernas bidrag till ministerrådets budgetar beräknas enligt en särskild fördelningsnyckel. Tidigare har fördelningen grundats på förhållandet mellan ländernas bruttonationalprodukter. Sveriges andel av budgeten uppgår enligt denna metod för år 1983 till 41,4 %. Denna har beräknats motsvara 61 021 000 norska kronor, eller 59 200 000 svenska kronor.

Nordiska ministerrådet (samarbetsministrarna) fastställde den 10 november 1982, efter en teknisk utredning av olika beräkningsgrunder, nya principer för beräkningen av den nordiska fördelningsnyckeln. De nya reglerna innebär att fördelningsnyckeln fastställs som resp. lands andel av den samlade nordiska bruttonationalinkomsten (BNI) till faktorpris. Som bas skall användas de kända värdena från de två senaste åren. För det senaste året används preliminära tal. Fördelningsnyckeln skall härnäst fastställas för varje år. För att underlätta övergången mellan den gamla och den nya beräkningsmetoden har som en övergångsordning följande fördelningsnyckel fastställts för år 1984, nämligen Danmark 21,3 %, Finland 17,0 %, Island 1,1 %, Norge 19,2 % och Sverige 41,4 %. Sveriges andel av budgeten för år 1984 är således oförändrad i förhållande till innevarande år, medan andelarna för de övriga länderna förändrats något.

Den svenska andelen av de nationella bidragen till Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984 föreslås därmed beräknad till 63 838 800 norska kronor, vilket motsvarar ca 66 500 000 svenska kronor.

Härtill kommer den svenska andelen av kostnaderna för Nordiska hälsovårdshögskolan under år 1983 som har förskottats av Nordiska ministerrådet. Andelen beräknas efter utnyttjade elevplatser och är ännu inte känd. Jag beräknar därför schablonmässigt ett belopp som svarat mot den svenska andelen av Nordiska ministerrådets allmänna budget, dvs. 41,4 % av kostnaden som är 8 207 000 norska kronor. Detta motsvarar ca 3 540 000 svenska kronor.

Den svenska andelen av budgeten för år 1984 föreslås därmed beräknad till sammanlagt 70 040 000 svenska kronor. Detta innebär en ökning med 10 840 000 svenska kronor i förhållande till år 1983.

Medlen bör anvisas i statsbudgeten för budgetåret 1983/84. Eftersom Nordiska ministerrådets budget avser kalenderåret 1984, kan det svenska bidraget delvis komma att behöva betalas ut efter det svenska budgetårets utgång.

För Nordiska industrifondens bemyndigande att ingå förpliktelser för år 1985 och år 1986 utöver tillgängliga medel beräknar jag att Sverige skall svara för samma andel därav som för den svenska andelen av Nordiska ministerrådets allmänna budget, dvs. 41,4 % av de aktuella beloppen som är 17,8 resp. 11,9 milj. svenska kronor. Detta motsvarar bemyndiganden på ca 7,4 milj. svenska kronor för år 1985 och ca 5,0 milj. svenska kronor för år 1986.

3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. för Sveriges del godkänna Nordiska ministerrådets förslag till allmän budget för år 1984,
2. till *Nordiska ministerrådets allmänna budget* för budgetåret 1983/84 under tredje huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 70 040 000 kronor,
3. bemyndiga regeringen att medge att stöd lämnas av *Nordiska industrifonden* vilket inräknat löpande beslut för Sveriges del innebär åtaganden om högst 7 400 000 kronor under år 1985 och högst 5 000 000 kronor under år 1986.

Ärendet bör behandlas under innevarande riksmöte.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

*Bilaga I***Sammanfattning av det nordiska samarbetet under år 1982 inom Nordiska ministerrådets verksamhetsområde**

I det följande återges sammanfattningen av den berättelse rörande det nordiska samarbetet som Nordiska ministerrådet i december 1982 överlämnade till Nordiska rådet (dokument C 1/1983).

1 Arbetsmarknad

Arbetslösheten ökade i Norden i 1982 samtidigt som det ble utflating og for enkelte av landene en nedgang i sysselsettingen totalt. Antall ledige plasser gikk ned. Ungdomsarbetsløsheten gir fortsatt grunn for bekymringer.

I de første årene må en vente større omstillinger på arbeidsmarkedet og dette vil etter kjerneprosjektets analyser kreve at sysselsettingspolitiske synspunkter bygges inn i all offentlig planlegging og dessuten at arbeidsmarkedets parter dras sterkere inn i planleggingsprosessen. Det vil også kreves et utvidet nordisk samarbeide. Et viktig grunnlag for dette samarbeidet er den overenskomsten om felles nordisk arbeidsmarked som ble undertegnet av arbeidsministrene den 6. mars 1982. Island har nå også sluttet seg til det felles nordiske arbeidsmarkedet.

Et omfattende utredningsarbeide om kapitalens mobilitet er utført hvor en har studert forutsetningene for større kapitalmobilitet. En analyse av dette materialet har vist at en rekke forhold som ble tatt opp i utredningen er videreført på andre samarbeidsområder.

Arbidsmarkedssamarbeidet har fulgt opp samarbeidsprogrammet fra 1979 og en rekke utredningsprosjekter og andre nordiske fellestiltak er blitt gjennomført med hovedvekt på arbeidsmarkedets funksjonsmåter, arbeidsmarkedsforvaltningens instrumenter og metodikk samt tiltak for særlig utsatte grupper på arbeidsmarkedet. Spesiell oppmerksomhet er viet ungdomsarbetsløsheten og en rapport om ungdomsgarantitanken i Norden er lagt fram. Kontakten med arbeidslivets parter er utvidet.

Et bredt engasjement på nasjonalt, nordisk og internasjonalt plan er nødvendig for å oppnå gunstigere økonomisk utvikling og høyere sysselsettingsnivå.

Diskusjonen mellom arbeids og finansministrene har innledet et bredt anlagt analyseprosjekt om arbeidsløshetens samfunnsøkonomiske kostnader hvor også de sosiale og menneskelige konsekvenser etter hvert vil bli studert. Samarbeidet har også inkludert mulighetene for sterkere felles nordiske initiativ i debatten om sammenhengen mellom økonomisk politikk og arbeidsløshet.

De begrensede budsjettmidler som avsettes til arbeidsmarkedssamarbeidet på nordisk plan har fortsatt ført til reduserte muligheter for å ta opp nye prioriterte samarbeidsoppgaver.

2 Arbetsmiljö

Till grund för det nordiska samarbeidet på arbeidsmiljøområdet ligger ett samarbeidsprogram som reviderades år 1981. Revideringen foretogs i samråd med arbeidsmarknadens parter.

Den första nordiska institusjonen på arbeidsmiljøområdet har inlett sin verksamhet år 1982. Verksamheten gällande vidareutbildning av specialister inom arbeidsmedisin, yrkeshygien og företagshälsovård har under åren 1978–1981 drivits som ett projekt. Genom beslut av ministerrådet (samarbetsministrarna) den 28 februari 1982 upprättades Nordiska institusjonen för vidareutbildning inom arbeidsmiljøområdet.

Forskningen inom området arbeidsmedisin og yrkeshygien har även år 1982 utgjort det största samarbeidsområdet. Dokumentation av yrkeshygieniska gränsvärden, samarbeide mellom de yrkeshygieniska enheterna, forskning angående arbeidsforholdenes betydelse för fosterskador samt arbeidsrelaterade sjukdomar i stöd- og rörelseorganen samt dessa sjukdomars prevention har utgjort centrala projekt på området.

Samarbetet mellom myndigheterna har gällt främst dokumentationsverksamhet, koordinering av föreskriftsarbetet, samordning av produktkontroll samt granskning av tryckkärlsstål. Samarbete gällande personsäkerhet vid automation samt riskanalyser har utgjort nya insatsområden år 1982. Förberedelserna för en omorganisering og utvidgning av dokumentationsverksamheten på arbeidsmiljøområdet har pågått år 1982 för att genomföra en försöksverksamhet, där även arbeidsmarknadens parter utgör en målgrupp. Ett projekt gällande arbetstids- og ledighetslagstiftningens effekter har inletts år 1982.

3 Bistånd till utvecklingsländerna

Arbeidet med oppfølgingen av anbefalingene i betenkningen "Framtida nordiskt samarbeide rörande utvecklingsbiståndet" NUA 1979:20 er fortsatt i 1982.

Arbeidsgrupper under Embetsmannskomiteén for bistandsspørsmål har høsten 1982 avgitt rapporter vedr. "Bistand og miljø" og "Bistandspolitikens grenseområder".

Den Rådgivende Komité for bistandsspørsmål har siden sin start i 1981 avholdt 3 møter. I forbindelse hermed er gjennomført temadiskussjoner om aktuelle, sentrale bistandspolitiske spørsmål.

De felles nordiske bistandsprosjekter er fortsatt etter planene, om enn den globale økonomiske utvikling, som i særlig grad har vært til ugunst for utviklingslandene, har medført visse vanskeligheter for enkelte prosjekter.

Ministerrådet har i 1982 truffet beslutning om forlengelse av landbruks-

prosjektet i Mbeya, Tanzania fra 1. juli 1982 – 30. juni 1985 samt forlengelse av samvirkeprosjektet i Tanzania for perioden 1983–1988.

I kapitlet er det tatt med en redegjørelse for det mere uformelle bistands-samarbeid i form av samrådsmøter, konsultasjoner og fellesopptreden i internasjonale fora, f.eks. Verdensbanken og FN's Utviklingsorganisasjoner.

4 Byggsektorn

I det nordiska bostadsministermötet i augusti 1982 i Uleåborg i Finland oppnåddes enighet om ett nytt handlingsprogram för bostads- och byggområdet. Det förra handlingsprogrammet var från år 1977 och enligt det skulle samarbetet främst omfatta byggnadstekniska frågor. Det nya programmet är mindre tekniskt inriktat och samarbete kring bostadspolitiska frågor har fått ökad betydelse.

Till följd av allmän konjunkturedgång har man i de nordiska länderna kunnat konstatera en betydande nedgång i byggaktiviteten med en ökad arbetslöshet inom byggsektorn som följd. Nedgång i byggnadsverksamheten i hemlandet har man sökt kompensera genom ökade insatser inom bygg- och byggmaterialexport. Detta har lett till ett ökat intresse för internationellt samarbete bl a för att undanröja tekniska handelshinder och underlätta användningen av produkter som har godkänts och kontrollerats i tillverkningslandet. Ett nordiskt system för ömsesidigt accepterande av centralt godkända byggprodukter är under utveckling. Ett avtal härom – i vilket må beaktas Danmarks speciella förpliktelser till EG – är ett viktigt led på vägen mot integrerad nordisk byggmarknad.

Inflationen, energikostnaderna samt kraven på bättre kvalitet har medfört att produktionskostnaderna liksom boendekostnaderna har ökat. Samhällets stöd till byggsektorn bör utvecklas för att boendekostnaderna, speciellt för låginkomstgrupper, skall kunna hållas på en rimlig nivå. Nordiskt samarbete inom bostadspolitik har förekommit sedan länge och skall enligt det nya handlingsprogrammet i fortsättningen få allt större betydelse.

Huvudvikten i det nordiska byggsamarbetet har hittills legat i harmonisering av byggbestämmelser, -normer och -standarder. Denna verksamhet kommer också i fortsättningen att vara viktig. Detta arbete har ofta nära anknytning till motsvarande internationella harmoniseringsverksamhet, som t ex inom ECE, där Nordens insats har varit av tämligen stor betydelse.

Högt prioriterat är energisamarbetet. Inom området pågår flera projekt inom NKB:s energiutskott, NBS-Energi och INSTA-Bygg.

Betydelsen av att mera rationellt och ekonomiskt utnyttja det befintliga byggnadsbeståndet ökar i framtiden. Samarbetet bör därför omfatta, förutom drifts-, beständighets- och underhållsfrågor, också frågor om om-

byggnad och förbättring av det befintliga byggnadsbeståndet. Nordiskt samarbeite på dette område pågår for nærvarande både bygemyndigheter og byggforskare emellan.

Under 1982 har byggsamarbetet omfattet ca 30 projekt av varierende storlek og varaktighet. Projekten gjennomføres på basis av ett program som for nærvarande er under revidering på grundval av det nye handlingsprogrammet.

5 Energipolitikk

En arbeidsplan for det nordiska energisamarbetet har fastställt i februar 1982. Arbeidsplanen er ett uttrykk for ministerrådetts vilja att skapa större planmässighet i arbetet och inrikta detta på sådana energipolitiska frågor där förutsättningar finns att utveckla samarbetet.

Informationsutbyte och projektsamarbete är på gång bl.a. inom områdena energihushållning, systemanalysarbete, nya och förnybara energikällor samt alternativa drivmedel. Möjligheterna till utökat samarbete inom olje- och gasområdet har utretts och ämbetsmannakommitténs rapport "Nordiskt samarbeite om olja og gas" skall lämnas till Nordiska Rådet som en bilaga til denna berättelse.

För att öka informationsutbytet om de nordiska ländernas energiforskningsprogram samt för att tillvarata koordinerings- och samarbeidsmöjligheterna på energiforskningsområdet utan att skapa nya nordiska institutioner har energiministrarna beslutat nedsätta en nordisk kontaktgrupp for energiforskning. Gruppen är sammansatt huvudsakligen av ledande personer från de programstyrande organen på energiforskningsområdet i Norden, och skall verka t.v. under en provperiod på två år.

Ministerrådet (samarbetsministrarna) godkände den 29 september 1982 delningen av ämbetsmannakommittén for industri- og energipolitikk med omedelbar verkan. Från detta datum finns alltså en särskild ämbetsmannakommitté for energipolitikk.

6 Finans- og valutapolitiske spørsmål

I avsnitt 2 er gitt en meget kortfattet oversikt over den internasjonale økonomiske situasjon som fortsatt er preget av meget svake konjunkturförhold. Utsiktene for OECD-området er vesentlig dårligere enn tidligere forutsatt, og en må regne med bare meget moderat oppgang i 1983. En isolert nordisk økonomisk politikk som sikter mot å stimulere aktivitetsnivået i denne situasjon, begrenses av landenes valutastilling. De nordiske land er imidlertid innstilt på å søke det internasjonale samarbeid styrket med sikte på å påvirke de viktigste land til å føre en mere vekstfremmende politikk.

I avsnitt 3 følger en oversikt over den økonomiske situasjon og utsiktene

for neste år i de enkelte nordiske land og deres økonomiske-politiske opplegg. Situasjonen er i 1982 preget av svak vekst i alle landene og en inflasjonstakt som for de flestes vedkommende ligger over OECD-gjennomsnittet. Arbeidsledigheten er økende i alle land, men ledighetsgraden varierer sterkt mellom landene. Danmark, Island og Sverige har betydelige underskudd i sin utenriksøkonomi, mens Finland er nær balanse og Norge har et moderat overskudd.

I avsnitt 4 gis en meget kort redegjørelse for det nordiske økonomiske forskningsråds budsjett og virksomhet for 1982 og 1983. Forskningsrådet avgir selv en mere detaljert rapport om sin virksomhet.

I avsnitt 5 er det redegjort nærmere for arbeidet i embetsmannskomiteén for valutaspørsmål og finansielle spørsmål. Det er gjort rede for uttalelser som de nordiske land har avgitt i det internasjonale valutafond og fellessynspunkter i de nordiske lands innlegg ved OECD's Ministerrådsmøte. Uttalelsene gjelder både finans-, penge- og valutapolitikk. De nordiske land har blant annet gått inn for at land som ikke har problemer med utenriksøkonomien, legger om den økonomiske politikk i moderat etterspørsels-stimulerende retning. Ellers er det avgitt uttalelser som særlig sikter mot å oppfordre hovedvalutalandene til å føre en politikk som vil virke i retning av mere stabile kursforhold.

Det er dessuten gitt en oversikt over kursutviklingen mellom de nordiske valutaer siste år. Både de forskyvninger som er et resultat av egne vedtak (som det er truffet flere av i 1982) og de som er en følge av mer markedsbestemte kursforskyvninger er illustrert. De egne vedtak dominerer i år bildet. Det er videre påpekt at kursjusteringer foretatt av et kurv-valutaland i noen grad har ulik virkning overfor de andre nordiske kurv-valutaland og Danmark, som har en annen kurstilknytningsform. Det pekes på at de totale kursforskyvningene mellom danske kroner, finske mark og norske kroner er små når hele perioden 15. oktober 1981 til samme tidspunkt 1982 ses under ett. Kursutslaget mellom svenske kroner og de øvrige har derimot vært større.

Spørsmålet om behovet for hyppigere drøftelser av valuta- og konjunkturproblemer er reist. Valuta- og konjunkturproblemer drøftes allerede regelmessig. Etter anmodning fra det nordiske finansministermøte i Åbo i november 1982 vil mulighetene for en videreutvikling av de valutapolitiske konsultasjoner bli utredet av embetsmannskomiteén for valuta- og finansielle spørsmål.

7 Handelspolitikk

Lågkonjunkturen i verdensøkonomien har fortsatt att återspegla sig i nordisk samhandel. Redan förra året noterade ministerrådet en negativ trend i samhandeln. Svag utveckling i världens men också i samhandeln karakteriseras av följande siffror som skildrar förändringarna mellan åren 1980 och 1981:

Nordiska ländernas import			%			%
		från Norden	4,8	från världen		3,6
Nordiska ländernas export						
		till Norden	4,9	till världen		10,3

Nordiska samhandelns andel under år 1981 gällande import var 20,5% (20,3% år 1980) och gällande export 20,6% (21,7% år 1980).

Utvecklingen för den första halvdelen av år 1982 tydde på en fortsatt negativ utveckling av samhandeln.

Förra året uttryckte ministerrådet sin uppfattning att orsaken till nedgång i samhandeln "närmare bör analyseras så att förslag kan framläggas om hur utvecklingen kan påverkas i positiv riktning i framtiden". Åtgärder för att utföra analyser har vidtagits i samarbete med Nordiska statistiska sekretariatet och Nordiska ekonomiska forskningsrådet.

Genom möten mellan de cheftjänstemän i de nordiska ländernas ministerier, som har ansvaret för utrikeshandelspolitiska frågor (handelschefsmöten), mötena i Ämbetsmannakommittén för handelspolitiska frågor och vid andra kontakter samråder de nordiska länderna beträffande utvecklingen på det handelspolitiska området.

Nordiskt samarbete i de europeiska fora föregår i traditionella former, närmast genom kontakter mellan EFTA och EG. Vid sidan av dessa hålls regelbundna konsultationer mellan Danmark och andra nordiska länder.

Det nära samarbete som de nordiska länderna (särskilt Finland, Island, Norge och Sverige) hade under de mångåriga MTN-förhandlingarna i GATT har sålunda fortsatt vid uppföljandet av förhandlingsresultaten och intensifierats under förberedelserna för ministermötet i GATT i november 1982. Mot bakgrund av dagens internationella ekonomiska situation framstår bevarandet och stärkandet av en öppen och liberal världshandel som en uppgift av särskild vikt för små av utrikeshandeln beroende länder som de nordiska länderna. Detta kommer även att vara ett centralt tema vid GATT:s ministermöte och det är en angelägen uppgift för de nordiska länderna att i samarbete med andra länder verka för att GATT:s ställning som ett centralt handelspolitiskt forum inte försvagas. Även i OECD:s ministermöte i maj 1982 framstod behovet av att bevara en liberal världshandel som en av de viktigaste elementen i stärkandet av OECD-ländernas ekonomi.

De nordiska länderna har enats om att sträva efter lättnader i internationell handel genom ett förbättrat samarbete med EG ifråga om gemensamma standarder och ömsesidigt erkännande av provningsresultat. På det nordiska planet sker samarbetet på detta område framför allt inom ramen för NORDTEST som bildades 1973 som ett gemensamt nordiskt organ med uppgift att främja utvecklingen inom provnings- och kontrollområdet.

I förbindelse med det internationella arbetet för förenkling av handelsdokument- och procedurer, som bl.a. pågår i regi av FN:s ekonomiska

kommission för Europa (ECE), har de nordiska länderna tagit upp speciella sidor vid detta arbete i gemensamma nordiska projekt. Det nordiska projektarbetet koordineras genom ett gemensamt utskott (NORDIPRO), som är sammansatt av representanter från de nationella handelsprocedurkommittéerna i Norden.

De nordiska länderna samarbetar också på exportfrämjandets område. Detta sker i form av möten, som berör å ena sidan de nordiska handelsutskott i utlandet och å andra sidan nationella exportfrämjande organisationer. Huvudavsikten med mötena både hemma och ute är att utbyta erfarenheter, orientera varandra om nya förbättringar samt bygga ut det konkreta samarbetet om speciella uppgifter av gemensamt intresse.

Ministerrådet har tagit förslaget om att utveckla nordiskt samarbete om exportmarknadsföringsutbildning till behandling på grund av *rekommendation nr 17/1982 från Nordiska rådet*.

Nordiska ministerrådet har under året inlett arbetet på att följa upp beslutet rörande nordiskt samarbete om projektexport (*Nordiska rådets rekommendation nr 1/1981*).

Samarbetet omfattar en rad åtgärder på informationsområdet samt försök att harmonisera villkor för exportkrediter och garantier för dessa i de olika nordiska länderna. Vidare har en nordisk projektexportfond samt ett system med nordiska projektinvesteringslån med en utlåninsram på 350 milj. SDR f.o.m. 1.7.1982 upprättats. Länderna har före den 1.7.1982 gett garantierna till Nordiska Investeringsbanken för dess projektinvesteringslångivning.

8 Industripolitik

På det industripolitiska området har arbetet inom ministerrådet och ämbetsmannakommittén under verksamhetsåret koncentrerats till uppföljningen av arbetsplanen för översyn av det industripolitiska samarbetet. Ett antal initiativ har tagits inom ramen för planen för att se på möjligheterna att utveckla samarbetet, bl.a. ifråga om teknisk FoU och när det gäller generella villkor för industrietableringar.

Projektet geologiskt samarbete på Nordkalotten har förts vidare och börjar nu komma in i en rapporteringsfas. Nordisk industrifonds verksamhet expanderar bl.a. som en följd av de ökade resurser som ställts till fondens förfogande. Fonden har även aktivt engagerats i översynen av det nordiska tekniska FoU-samarbetet. Nordtest har på uppdrag av ämbetsmannakommittén försökt värdera effekterna av sin verksamhet när det gäller att undanröja tekniska handelshinder. Som en följd härav kommer en ökad tyngd att läggas vid denna aspekt av organets verksamhet.

9 Jord- och skogsbruk

Från att i början varit forskningsbetonat har åtgärder vidtagits för att utveckla nordiskt samarbete på jord- och skogssektorn till att omfatta nya områden. Under året har man beslutat påbörja en utredning om former för utvidgat nordiskt samarbete på lantbruksområdet. Också behovet för nordisk samverkan i fiskodling och aquakultur generellt utreds på rekommendation nr 6/1981 från Nordiska rådet.

Därutöver omfattar samarbetet i dagens läge följande programområden:

Jordbruksforskning

Ministerrådet ger ökat stöd åt nordiska samarbetsprojekt på jordbruksforskningens område. Under år 1982 har NMR stött forskningssamarbete angående biologisk bekämpning av växtpatogener, bekämpning av mastitis, jordbruksmeteorologi och lantbrukskooperation.

Stödet till de två förstnämnda områdena fortsätter under år 1983 i utökad omfattning. Jordbruksmeteorologiskt forskningssamarbete fortsätts med stöd från de nationella forskningsråden.

På jordbruksforskningsområdet samarbetar ministerrådet med Nordiska Kontaktorganet för Jordbruksforskning, som är ett samarbetsorgan för de nationella jordbruksvetenskapliga forskningsråden.

Skogsforskning

Samarbetet på programområdet leds av den nordiska institutionen Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning (SNS). Denna upprättades år 1972 och infördes år 1978 på ministerrådets budget. År 1982 inordnades Nordiska Skogsarbetsstudiernas Råd (NSR), som dittills varit en självständig institution på ministerrådets budget, under SNS. SNS har till uppgift att förmedla och understödja gemensam nordisk forskning inom skogsbruket samt att underlätta samverkan inom den skogliga forskarutbildningen.

SNS' styrelse består av tre representanter för vardera Danmark, Finland, Norge och Sverige, varav en representerar den skogliga administrationen, en forskningen och en det praktiska skogsbruket, samt en observatör från Island.

För år 1982 har SNS tilldelat medel till elva pågående projekt, varav fyra inom det skogstekniska området, och tre nya projekt, varav två inom det skogstekniska området. Förutom till direkta projekt har medel anslagits för en sammanställning över det befintliga kunskapsläget då det gäller förstagallringar. Fortsatt stöd har vidare getts till Nordiska Samarbetsgruppen för Högre Skogsutbildning samtidigt som det gjorts en precisering av gruppens arbetsuppgifter.

Genbanksamarbete

Nordiskt genbanksamarbete omfattar i dagens läge en nordisk institution – Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter – samt tre planeringsprojekt (fisk, husdjur, mikrober).

Nordiska genbanken (NGB), som har sitt säte i Lund, ersätter de motsvarande nationella aktiviteterna. NGB är ett viktigt serviceorgan för nordiska växtförädlare och växtforskare. Under år 1982 har verksamheten varit koncentrerad till fröburna jordbruks- och trädgårdsväxter. Speciellt bör nämnas, att arbetet med inventering och beskrivning av släkterna *Ribes* (vinbär, krusbär), *Rubus* (hallon, björnbär, hjortron, åkerbär) och *Rheum* (rabarber) har fortsatt. Inventering av släktet *Prunus* (körsbär, plommon) har påbörjats.

Internationella genbankstyrelsen (IBPGR) avhöll Pisum-symposium vid Sveriges lantbruksuniversitet i Alnarp 23–26 mars. Råg-arbetsgruppen inom det europeiska genbankprojektet (ECP) avhöll möte i Finland 4–6 augusti. I dessa möten spelade NGB en aktiv roll.

Ett förslag till upprättande av ett nordiskt centralregister för mikrobiella samlingar och -kollektioner har färdigställts. Förslaget har varit till remissbehandling i länderna.

Växtförädling

Växtförädling i Norden omfattar många arter kulturplantor, och många klimatiskt olika regioner, som ofta går på tvärs av de nationella gränserna. Eftersom varje nordiskt land inte kan upprätthålla en tillräcklig aktivitetsnivå på alla relevanta ämnen inom växtförädlingens område, och eftersom resultaten av växtförädlingsaktiviteter på den europeiska kontinenten har begränsat värde i Norden, har det varit nödvändigt att skapa en bättre nordisk koordinering på växtförädlingens område. Detta arbete leds av en nordisk styrningsgrupp (SNP, Samnordisk Planteforædling), vari bl.a. lantbruksdepartementen är representerade.

Under året har tre större projekt varit på gång: ett om växtförädlingsforskning (Resistens mot växtsjukdommar), ett om växtförädling (Förädling av gräsmarksväxter för Nordens nordliga områden) och ett om sortsavprövning. Dessutom har utredningsarbete på utvalda ämnen innanför växtförädlingsforskning och förädling utförts.

10 Jämställdhet

Ett reviderat samarbetsprogram för jämställdhetsområdet förelades Nordiska rådet vid dess 30:e session och antogs av Ministerrådet (jämställdhetsministrarna) i augusti 1982. Programmet anger följande huvudområden för samarbetet: arbetsliv, social- och familjepolitik, utbildning, bo- och samhällsplanering samt deltagande i det politiska livet och samhället i övrigt.

Projektverksamheten har under året främst inriktats på jämställdhet i arbetslivet, t.ex. datateknologins effekt på jämställdhet mellan kvinnor och män speciellt inom kontorsområdet, produktivitetsfrämjande åtgärder och deras effekter på jämställdheten samt avslutande av projektet den tvådelade arbetsmarknaden. Dessutom är jämställdhetsutskottet representerat i styrgruppen för Nordiska arbetsmarknadsutskottets (NAUT's) projekt om "Deltidsarbete i Norden". Övriga projekt rör sig om kvinnor i styrande organ, kvinnor i nordisk politik, daghemsverksamhetens mål och innehåll samt om samhällsplanering. Den 1 - 2 april arrangerades ett kontaktmöte mellan representanter för nationella kvinnoorganisationer, arbetsmarknadens parter, Nordiska rådets social- och miljöutskott och Ministerrådets jämställdhetsutskott.

Samarbetet på jämställdhetsområdet är förankrat i jämställdhetsutskottet. Detta upprättades av samlagsministrarna den 30 maj 1978 genom att kontaktgruppen för jämställdhet, som hade fungerat sedan 1975, blev permanent. Hösten 1980 beslutades att sakansvaret för jämställdhetssamarbetet härnäst skulle ligga hos jämställdhetsministrarna. Samtidigt blev jämställdhetsutskottet direkt underställt Ministerrådet (jämställdhetsministrarna) som dess beredande organ. En konsulttjänst för i första hand ärenden som rör jämställdhet inrättades i början av 1981 på ministerrådssekreteriatet.

Jämställdhetsutskottet har enligt sitt mandat till uppgift att koordinera det nordiska samarbetet på jämställdhetsområdet på grundval av det program som antogs 1978 av Ministerrådet och som reviderats under 1982.

Under 1982 har NOK 941.000 beviljats för 8 projekt.

11 Konsumentpolitik

Med utgångspunkt i det nordiska samlagsprogrammet på konsumentområdet, en strävan efter effektivisering av nationellt arbete inom sektorn samt nyttan för största möjliga antal medborgare i de nordiska länderna har ca 30 samlagsprojekt vidareförts eller startats under 1982 till ett sammanlagt anslag av ca 2,3 milj NOK.

På varuprovningsområdet har provningar av torktumlare och frysar slutförts och en förstudie av spisar startats. Arbetet med framtagande av provningsmetoder har fortsatt, bl a i samlagsarbete med NORDTEST. En utredning om hur det nordiska samlagsarbetet beträffande konsumentvarustandardisering kan organiseras för att ge ökad effektivitet har slutförts.

På produkt säkerhetsområdet har arbetet med produktinriktade aktiviteter vidareförts bl a beträffande tält, beklädnadstextilier och cyklar. Vidare har användandet av inrapporteringssystem för olycksfall i hemmen och på fritiden kartlagts i syfte att få till stånd ett gemensamt nordiskt inrapporteringssystem.

I syfte att få till stånd bättre rostskyddsgarantier för bilar har ett projekt genomförts i samarbete med de nordiska bilägarorganisationerna.

På produktinformationsområdet har arbetet fortsatt beträffande informationssystem för hushållskapitalvaror. Det nordiska märkningssystemet för textila golvbeläggningar (NCC) har utvärderats och provning av tvättmaskiner i syfte att skapa en enhetlig definition av begreppet sparprogram har påbörjats.

På utbildningsområdet har en rapport om konsumentfrågorna i lärarutbildningen legat till grund för ett seminarium med deltagande av konsument- och skolmyndigheter i de nordiska länderna.

En utvärdering av konsumentprogram i radio och TV har slutförts. Bl a har experimentella program jämförts med "traditionella" konsumentprogram.

På det konsumenträttsliga området har bl a marknadsföring till barn och unga, användande av garantier i marknadsföringen, konsumentskyddet vid sällskapsresor samt konsumentproblem på bank- och försäkringsområdet behandlats. Vidare har effekterna av den konsumenträttsliga lagstiftningen diskuterats vid ett seminarium.

Ett projekt om användande av konsumentkrediter har avslutats och ett utvecklingsprojekt för hela det hushållsekonomiska området har startats.

Ett seminarium har genomförts om lokal och regional konsumentpolitisk verksamhet.

12 Kulturellt samarbete

I avtalet mellan de nordiska länderna om kulturellt samarbete som trädde i kraft 1972 slås fast att man vill vidareutveckla den nordiska kulturgemenskapen, samt att man vill öka den samlade effekten av ländernas insatser i utbildning, forskning och annan kulturell verksamhet – genom gemensam planering, samordning, samverkan och arbetsfördelning. Ett annat syfte med avtalet är att skapa grundval för en samordnad insats i internationellt kulturellt samarbete.

Det ligger ett egenvärde i att den nordiska kulturgemenskapen stärks. Men samarbetet skall också kunna visa påtagliga resultat där de nordiska länderna genom samverkan uppnår en ökad effekt av sina gemensamma satsningar. Slutligen skall samarbetet kunna visa på en framtid för en vidgad nordisk gemenskap på viktiga områden, inte minst det kulturella.

I den efterföljande redogörelsen beskrivs samarbetsfrågorna enligt kulturavtalets indelning. Inledningsvis skall nämnas några av de mer omfattande frågor, som under 1982 i hög grad präglat arbetet inom kulturavtalets ram.

Utgående från ministerrådsförslaget B 38/k och rek. nr 4/1982 har ministerrådet beslutat inrätta ett nordiskt forskningspolitiskt råd. Ministerrådet har beslutat om en snabb uppbyggnad av rådet. Uppbyggnadsfasen skall

vara avslutad 1985, då den skall kunna disponera 3 milj. nkr. i 1981 års prisliv. Stadgar för verksamheten har fastställts under hösten 1982. Rådets medlemmar har utnämnts, personal har anställts och rådet kan aktivt inleda sin verksamhet den 1 januari 1983.

Den nordiska kulturframstöten i USA, Scandinavia Today, inleddes i september i Washington, DC, Minneapolis och New York och beräknas i allt nå ut till ca 30 milj. amerikaner. Kärnan utgörs av sex samnordiska utställningar, vilka i Norden koordinerats av kultursekretariatet. Det står redan klart att Scandinavia Today kommer att bli en utomordentlig framgång både när det gäller publiktillströmning, kritikreaktioner och uppmärksamhet i massmedia. För närvarande undersöks möjligheterna att överföra några av utställningarna till Norden. Vidare diskuteras möjligheterna att göra samnordiska kulturmanifestationer i andra länder.

Utredningen om samiskt kulturliv har under året remissbehandlats och vid överläggningarna mellan kulturutskottet och ministerrådet i oktober diskuterades vissa förslag angående stöd till samiskt kulturliv. Beredningen inom ministerrådet tar sikte på att öka detta stöd.

Ministerrådet har under året intensifierat sitt arbete på området kultur och media.

Under 1981 påbörjades uppföljningen av det stora utredningsarbetet 1976–80 kring frågan om överföring av nordisk radio och TV via satellit. Med anledning av rek. nr 3/1982 förbereddes under 1982 inom ramen för Helsingfors-avtalet förhandlingar om avtal mellan fyra länder beträffande utvecklingen av radio- och TV-samarbetet samt telesamarbetet med utnyttjande av satellittekniken. Det finns anledning att påpeka att det för utredningsarbetet utvecklats en intressant samarbets- och finansieringsform inom Helsingforsavtalets ram.

Som ett led i det fortsatta arbetet på medieområdet arrangerades i oktober på Örenäs slott i Sverige ett väl förberett seminarium om kulturindustri och kulturpolitik.

Ministerrådet tillsatte vid årsskiftet en egen mediagrupp, som är knuten till kultursekretariatet. Gruppen har till uppgift att följa den snabba utvecklingen och lämna förslag och idéer till insatser för att öka det nordiska samarbetet.

13 Lagstiftning

Lovgivningssamarbetet har det siste året vært drevet i samme former som tidligere. Det legges stadig større vekt på å utveksle opplysninger om aktuelle lovgivningstiltak i de enkelte land og å etablere et samarbeid på de enkelte rettsområdene.

Samarbeidet er blitt intensivert de siste årene. I 1982 har justisministrene hatt møte på Røros, embetsmannskomiteén for lovgivningsspørsmål har hatt møte på Marienborg ved København og rettssjefene har hatt møte

i København. I tillegg til dette blir lovgivningsspørsmål diskutert mellom Ministerrådet og Nordisk Råd ved fellesmøtet mellom justisministrene og juridisk utvalg og under Nordisk Råds årlige sesjon.

I sin betenkning til C1/1982 har juridisk utvalg uttalt tilfredshet med at man kan begynne å spore resultater av at lovgivningssamarbeidet er blitt intensivert.

I betenkningen har juridisk utvalg videre under henvisning til prosjektet "Norden som hjemmemarked" sagt seg enig i den prioritering av arbeidsinnsats og ressurser som Ministerrådet har gitt lovgivningssamarbeidet på formuerettens område. Dette samarbeidet er en viktig del av det nordiske lovgivningsprogrammet og vil bli ført videre med sikte på å oppnå mest mulig ensartede regler.

Når det gjelder familieretten som også er en sentral del av lovgivningsprogrammet, har juridisk utvalg i betenkningen til C1/1982 forutsatt at resultatene fra Nordisk Råds konferanse i 1982 om "Familieret i Norden" skal inngå som et ledd i de videre drøftelsene om utviklingen av lovgivningssamarbeidet på dette området. Dette er Ministerrådet innstilt på.

Juridisk utvalg har tidligere uttalt tilfredshet med den måten det nordiske lovgivningsprogrammet blir presentert på i de årlige beretningene til Nordisk Råds sesjon. Beretningen i år vil følge samme linje som de siste års beretninger. Lovgivningsprogrammet blir stadig supplert og revidert bl.a. på grunnlag av de årlige drøftelsene mellom justisministrene og juridisk utvalg og i lys av de resultater som oppnås. Ministerrådet innarbeider også i beretningen de uttalelser fra Nordisk Råd som blir vedtatt på sesjonene om de enkelte punkter i lovgivningsprogrammet. På denne måten skulle beretningen kunne gi et realistisk bilde såvel av målene for lovgivningssamarbeidet som av det løpende samarbeidet både innenfor Ministerrådet og mellom Ministerrådet og Nordisk Råds parlamentariske organer.

14 Miljøvård

Miljøbeskyttelsessamarbeidet omfatter forvaltning og beskyttelse af det ydre miljø.

I 1982 har virksomheden omfattet følgende delområder: forskning, vand- og havforurening, luftforurening, støj, affald og genanvendelse, produkt-kontrol, naturvern og friluftsliv, økologisk planlægning og miljødata. Endvidere er det arbejde, som i 1981 blev igangsatt til at belyse miljøeffekterne ved energiproduktion fortsat efter planerne. Bevillingen til projektarbejdet i 1982 har været 2.570.000 NOK (kapitel 180) og 2.152.000 NOK (kapitel 181). I 1982 har EK-M udarbejdet et revideret handlingsprogram samt gennemført en systematisk evaluering af den hidtidige projektvirksomhed på miljøområdet. Såvel programmet som evalueringsrapporten har været drøftet med Nordisk Råd. Programmet fremsættes for Nordisk Råd som ministerrådsforslag til behandling på sessionen 1983.

1983 er første år i det reviderede program, og vil derfor være præget af såvel afslutningen af tidligere igangsatte aktiviteter som igangsætningen af aktiviteter efter det nye program. Et vigtigt arbejdsområde bliver luftforureningen, hvor man planlægger en større samlet projektsatsning. Luftforureningen er en af de væsentligste følger af energiomsætningen i samfundet og skal altså ses som en intensivering af det igangværende arbejde med energi- og miljøspørgsmålene. Andre vigtige områder vil blive støjbekæmpelse, genanvendelse, naturværn og friluftliv samt kemiske stoffer og produkter. Indsatsen vil blive koncentreret om de emner, som er højest prioriterede i miljøbeskyttelsesarbejdet i de nordiske lande og om emner, som synes at indeholde frugtbare muligheder for samarbejde.

15 Livsmedelsfrågor

Det permanente nordiske udvalg for næringsmiddelsspørsmål ble opprettet av Nordisk Ministerråd den 15.9.1982. Utvalget erstatter den tidligere Nordiske embetsmannskomite for harmonisering av næringsmiddelslovgivning. Samtidig er samarbeidet utvidet til å omfatte alle sider av næringsmiddel- og ernæringsområdet. En prosjektsekretær er engasjert på halvtid fra 1.januar 1982.

Flere tidligere uformelle nordiske samarbeidsgrupper er nå innordnet Næringsmiddelutvalget som egne faggrupper:

1) Nordisk metodikkomite, 2) Nordisk næringsmiddeltoksikologisk gruppe og 3) de nordiske sekretariater for Codex Alimentarium arbeidet. Dessuten har Næringsmiddelutvalget oppnevnt 4) Nordisk arbeidsgruppe for kost- og ernæringsspørsmål.

Målsettingen for det nordiske samarbeidet på næringsmiddel – og ernæringssektoren er å

- samordne faglige og administrative ressurser
- harmonisere lovgivning og bestemmelser for å lette nordisk samhandel med næringsmiddel
- skape grunnlag for en enhetlig næringsmiddel- og ernæringspolitikk.

16 Organisation

*Ministerrådet (samarbeidsministrene) har i 1982 hatt følgende sammen-
setning*

- Danmark: Minister for kulturelle og nordiske anliggender Lise Øster-
gaard inntil 9.09.82.
Miljøminister Christian Christensen fra 10.09.82.
- Finland: Handels- og industriminister
Pirkko Työläjarvi inntil 26.02.82.
Social- och hälsovårdsminister
Jacob Söderman fra 26.02.82
Finansminister Mauno Forsman fra 9.07.82
Finansminister Jermu Laine fra 15.09.82.
- Island: Justitsminister Fridjón Thórdarson.
- Norge: Handelsminister Arne Skauge.
- Sverige: Socialminister Karin Söder inntil 7.10.82.
Jordbruksminister Svante Lundkvist fra 8.10.82.

Ministerrådet (samarbeidsministrene) har hatt følgende møter i 1982:

- 16.02.82 Stockholm
- 28.02.82 Helsingfors
- 2.03.82 Helsingfors
- 23.03.82 Oslo
- 24.03.82 Oslo
- 23.04.82 København
- 07.06.82 Færøyene
- 29.-30.09.82 Borgarnes
- 9.-10.11.82 Åbo
- 29.-30.11.82 Oslo

Ministerrådet (samarbeidsministrene) møtte kultur- og undervisnings-
ministrene 24.03.82 i Oslo, Nordisk Råds budsjettkomité 24.03.82 i Oslo,
Nordisk Råds Presidium 23.04.82 i København, Nordisk Råds budsjettko-
mité 29.06.82 på Kastrup, Nordisk Råds informasjonskomité 10.11.82 i
Åbo og Nordisk Råds Presidium 10.11.82 i Åbo.

Ministerrådet (samarbeidsministrene) har videre hatt møte med de nor-
diske statsministre 30.11.82 i Oslo og Nordisk Råds budsjettkomité
30.11.82 i Oslo.

Ministerrådet har hatt følgende møter i egenskap av fagministerråd i 1982:

- 9. februar Industri- og energiministrene
- 19. februar Sosial- og justisministrene
- 3.-4. mars Kultur- og undervisningsministrene

3. mars	Kultur- og undervisningsministrene, møte med Nordisk Råds kulturutvalg
	Industri-, kommunikasjons- og kulturministrene
6. mars	Arbeidsministrene
24. mars	Kultur- og undervisningsministrene
24. mars	Kultur- og undervisningsministrene sammen med samarbeidsministrene
27. mars	Industri-, kommunikasjons- og kulturministrene
13. mai	Jordbruksministrene innen for rammen av Nordisk kontaktorgan for jordbruksspørsmål
1. juni	Kultur- og undervisningsministrene
15. juni	Energiministrene
2. august	Industri-, kommunikasjon- og undervisningsministrene per capsulam
17.-18. august	Boligministrene
19.-20. august	Sosialministrene
18. oktober	Kultur- og undervisningsministrene
18. oktober	Kultur- og undervisningsministrene, møte med Nordisk Råds kulturutvalg
11. november	Arbeidsministrene
11. november	Arbeidsministrene, kontaktmøte med arbeidsmarkedets parter
12. november	Finansministrene og arbeidsministrene
15. november	Industri-, kommunikasjon- og kulturministrene
16. november	Miljøministrene
16. november	Miljøministrene, møte med Nordisk Råds sosial- og miljøutvalg
16. november	Trafikkministrene-, møte med Nordisk Råds trafikkutvalg
16. november	Energiministrene
1. desember	Kultur og undervisningsministrene
10. desember	Finansministrene, møte med Nordisk Råds økonomiske utvalg
10. desember	Regionalministrene

17 Regionalpolitikk

Under siste halvdel av 1970-tallet hadde de fleste fylker/amt/län i Norden en befolkningsøkning på minst 6 promille pr år. Bare 7 av 66 fylker hadde en gjennomsnittlig befolkningsnedgang på mer enn 6 promille. På 1980-tallet har denne situasjon klart endret seg. Hele 21 fylker har negativ *befolkningsutvikling i 1981*, spesielt i Danmark og Sverige. I Finland har man en positiv befolkningsutvikling i de fleste regioner, spesielt fordi nettoutflyttingen til Sverige er gått over til nettoinnflytting. I Norge er situasjonen når det gjelder befolkningsutviklingen regionalt relativt stabil.

De regionale forskjellene i *arbeidsløshetsgraden* er imidlertid fremdeles store spesielt i Finland. Gjennomsnittlig arbeidsløshet har steget markert i alle landene. Høyest er de i Danmark. Ser vi på gjennomsnittlig arbeidsløshetsgrad i 1981 pr amt/fylke/län varierer den i Norge mellom 1,8–2,8%, Sverige 3,1–5,8%, Finland 4,7–10,7% og Danmark 5,6–8,8%.

Det er altså fremdeles store regionale forskjeller når det gjelder befolkningsutvikling og arbeidsløshet innen det enkelte land og mellom landene. Nedgangskonjunkturen i verdensøkonomien og behovet for sturktureringer i næringslivet innebærer stor usikkerhet når det gjelder den fremtidige regionale utvikling. Det kreves derfor økt innsats både nasjonalt og nordisk for å nå den felles målsetningen om en i regional sammenheng balansert utvikling i Norden, mellom landene og innen det enkelte land.

NERP har satset på å gjøre samarbeidet på det regionalpolitiske området så konkret og målrettet som mulig, slik at resultatene kan anvendes nasjonalt. I *forsknings- og utredningssamarbeidet* er det i 1982 avholdt et koordineringsseminar som et ledd i arbeidet med å prioritere og programmere det fremtidige arbeidet til NordREFO, Basprosjektet, Storbyprosjektet og Glesbygdssamarbeidet (se avsnitt 4 og 5). Det er også meget viktig å knytte forbindelsen mellom det regionalpolitiske forsknings- og utredningssamarbeidet og det *grenseregionale* samarbeidet som etter hvert har fått en meget dominerende plass i det nordiske regionalpolitiske samarbeidet. Dette er i samsvar med politiske prioriteringer i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Ministerrådet finansierer i 1982 helt eller delvis en *grunnadministrasjon* i 11 grenseregionale samarbeidsområder (avsnitt 2). Samarbeidet på Nordkalotten og i Vestnorden er spesielt prioritert. Bevilgningen på ministerrådets budsjett til *konkrete regionalpolitiske tiltak* (kap 244) har betydd mye for å styrke og konkretisere samarbeidet i grenseregionene (avsnitt 3.1). Bevilgningen i 1982 er på 4,4 mill NOK og regionalministrene fastholder målsetningen fra handlingsprogrammet av 1979 om at de økonomiske ressurser for finansiering av denne type prosjekt bør økes til et nivå på 10 mill NOK pr år. NERP vurderer for tiden spørsmålet om hvordan man best organisatorisk forsterker styringen og kontrollen av disse midlers anvendelse.

Som eksempler på konkrete tiltak som finansieres over kap 244 i 1982 kan nevnes handelskontor i Midtnorden og handelskonsulent på Nordkalotten, bransjetreff for industrien i Midtnorden og Østfold-N Bohuslän, felles turistmessig markedsføring av visse samarbeidsområder (Bornholm-SØ Skåne, Nordkalotten) samt småbåtsjøkart og gjesthavner i Kvarken og Skjærgårdssamarbeidet. Det er viktig at planlegging, gjennomføring og oppfølging av denne type prosjekt skjer i nær kontakt med ansvarlige lokale myndigheter i respektive land. Det har også vist seg nødvendig å ha en nordisk avlønnet prosjektmedarbeider knyttet til den lokale styringsgruppen i det enkelte grenseregionale samarbeidsområde som kan sikre en forsvarlig koordinering og gjennomføring av prosjektene. For å sikre bedre

kontinuitet og mer langsiktig planlegging av arbeidet har NERP gått inn for at man fra 1983 skal få en slik 3-årig grunnadministrasjon i 6 prioriterte samarbeidsområder. Når man summerer midlene til grunnadministrasjon (kap 241 og 245) samt til konkrete regionalpolitiske tiltak (kap 244) går i 1982 ca 8 mill NOK eller 80% av midlene på Nordisk Ministerråds budsjett på den regionalpolitiske sektor til grenseregionalt samarbeid.

I handlingsprogrammet er utpekt visse regioner der det generelt bedømmes å være av nordisk interesse å gjennomføre felles regionalpolitiske tiltak. I disse regioner har Den Nordiske Investeringsbank (NIB) fått mulighet til å tilføre kapital til bedrifter gjennom såkalte regionallån via nasjonale kredittinstitusjoner (avsnitt 3.1). Totalt er det stilt til disposisjon 325 mill NOK for en forsøksperiode som nylig er forlenget til 1/4 1984. I 1983 skal det foretas en evaluering av låneordningen.

Den andre hoveddelen av det regionalpolitiske samarbeidet omfatter forsknings- og utredningsarbeid. Forskningssamarbeidet skjer i regi av Nordisk institutt for regionalpolitisk forskning (NordREFO) som i 1982 har arbeidet videre med de 6 prosjektene som utgjør forskningsetappen 1980–83 (avsnitt 5): 1) Den velferdsmessige og økonomiske forankringen av regionalpolitikken, 2) Industriens utviklingsbetingelser i svakt utbygde områder i de nordiske land, 3) Administrative betingelser for regional planlegging, 4) Oppfølging og "utvärdering" av effekter av regionalpolitiske tiltak, 5) Regionale effekter av den offentlige sektors lokalisering, og 6) Regionale konsekvenser av strukturendringer og teknisk utvikling.

Utredningssamarbeidet er konsentrert om tre langsiktige prosjekt. *Basprosjektet* (avsnitt 4.1) arbeider med sammenstilling og analyse av basisdokumentasjon om de regionale forhold i Norden. I årsrapporten 1982 analyseres befolkningsforandringen og sysselsettingsutviklingen på regionalt nivå i femårsperioden 1976–80. Videre er det i 1982 laget en spesialutredning som behandler problem i "tynande gruvsamhällen".

I *Storbyprosjektet* (avsnitt 4.2) sammenlignes bystrukturproblemer og utviklingstendenser i 13 nordiske storbyer, dvs sammenhenger mellom byenes utvikling og omstrukturering. En rapport fra prosjektets fase 1 forelå i mars 1982. Fase 2 vil omfatte perioden 1982–84 og behandler feltene a) næringsutvikling og næringspolitikk, b) boligmarked og boligpolitikk og c) offentlig økonomi i storbyene.

Den glesbygdspolitiske arbeidsgruppen (avsnitt 4.3) har i 1982 arbeidet med en sluttrapport om forsøksvirksomheten med grensekommunalt samarbeid i spredt bebodde områder. Gruppen vil i sitt videre arbeid konsentrere seg om informasjons- og erfaringsutveksling, og i 1982 er arbeidet med en rapport med tema "lokalt engasjement i utviklingen av glesbygdene" startet opp.

18 Socialpolitikk

Till grund för det nordiska samarbeidet på social- och hälsovårdsområdet t.o.m. år 1982 ligger det samarbeidsprogram som fastställdes år 1977. Ett reviderat program fastställdes av Nordiska ministerrådet (social- och hälsovårdsministrarna) i augusti 1982. Samarbetet inom de olika delsektorena bedrivs dels inom de fem permanenta institutionerna

- Nordiska hälsovårdshögskolan
- Nordiska instituttet for odontologisk materialprøving
- Nordiska läkemedelsnämnden
- Nordiska nämnden for alkohol- og drogforskning
- Nordiska nämnden for handikappfrågor

dels i form av fristående projektverksamhet. Den nya nordiska konventionen om social trygghet trädde i kraft den 1 januari 1982. Under år 1983 träder dessutom en överenskommelse mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige om godkännande av vissa yrkesgrupper for verksamhet inom hälso- og sjukvården og veterinärvæsendet i kraft.

Frågor som integrering av erfaringer från den sociala sektorn i samhällsplaneringen, utbildning av personal for dövblinda, samarbeide inom klinisk kemi etc. har ågnats stor oppmærksamhet i det fristående projektarbeidet. Samarbeide inom medicinal- og sosialstatistiken samt njurtransplantationsområdene har bedrivits under lang tid.

19 Transport, kommunikation og trafiksikkerhet

I dette kapittel er det redegjort for det samarbeid som skjer i henhold til transportavtalen av 6. november 1972 under Nordisk embetsmannskomite for transportspørsmål (NET), samarbeidet under Nordisk trafiksikkerhetsråd (NTR) og samarbeidet i arbeidsgruppen for ensartede bestemmelser i Norden for fritidsbåter.

Nordisk embetsmannskomite for transportspørsmål (NET)

NET's medlemmer orienterer hverandre om aktuelle nasjonale transportpolitiske saker og tar opp spørsmål som behandles i internasjonalt samarbeid.

I 1982 resp. begynnelsen av 1983 ventes sluttrapporter fra følgende prosjekter å foreligge:

- taksering av eksisterende veger med tanke på opprustning for framtidig bruk
- forbättring og underhåll av grusvägar
- effektmåling av mindre anleggsarbeider
- glesbygd-transporter
- handikapp-transporter
- sykkeltrafikk-prosjektet

Havneprosjektet videreføres i henhold til tidligere planer. I 1982 ble det igangsatt to nye vegforskningsprosjekter og to nye energiprojekter. I 1983 igangsettes et nytt vegforskningsprosjekt, vintervedlikehold, samt et prosjekt vedrørende transport av farlig gods. NET holdes orientert om forberedelsene av Nordisk trafikksikkerhetsår 1983.

For å få bedre oversikt over aktuelle samarbeidsoppgaver i 1984 og følgende år arrangerer NET en ny ekspertkonferanse i januar 1983.

Nordisk komité for transportøkonomisk forskning (NKTF) bistår NET i dennes virksomhet. NKTF's oppgave er å samordne den transportøkonomiske forskningen i Norden. Dette skjer i hovedsak gjennom arrangement av konferanser. På oppdrag fra NET har NKTF oppdatert sin rapport om transportarbeidet i Norden. Videre har NKTF påtatt seg å se nærmere på det konkrete behov for ytterligere samnordisk transportstatistikk.

For øvrig har NET holdt seg orientert om det videre arbeid med TELEMEDEL-prosjektet og fulgt med utviklingen av de tvergående flyforbindelser i nord (Nordkalott-flyforbindelsen og Mittnorden-forbindelsen). Videre har NET fulgt utviklingen av mellomriksvegene.

Til slutt redegjør NET for situasjonen når det gjelder fast forbindelse over Øresund og det pågående samarbeid for trafikksikkerhet i flytrafikk, sjøtrafikk og jernbanetrafikk.

Nordisk trafikksikkerhetsråd (NTR)

NTR er et kontakt-, samordnings- og planleggingsorgan, som bistår i sitt arbeid av Nordisk komité for trafikksikkerhetsforskning, Nordisk komité for vegtrafikklovgivning og Nordisk bilteknisk komité.

Ved siden av gjensidig orientering og prosjektvirksomheten har NTR gjort en oversikt over hvorvidt NTR's forslag er blitt gjennomført i de enkelte land. Spørsmålet om trafikksikkerhetssamarbeidets målsetninger har også vært drøftet. Videre etterstreber NTR å samordne nordiske synspunkter når det gjelder internasjonalt trafikksikkerhetssamarbeid.

De prosjekter som har vært igang under 1982 er:

- foreldrenes holdning til barns trafikksikkerhet
- effekten av tiltak mot promillekjøring
- metoder for vurdering av konsekvensene av forskjellige former for trafikksanering
- verneutstyr for voksne og barn i bilers bakseter
- evalueringsmetoder i trafikkundervisningen
- eldre fotgjengeres trafikkmønster og ulykkesrisiko
- syklende barns trafikkrisiko og
- nordisk trafikksikkerhetsår 1983.

Flere av prosjektene fortsetter i 1983. Andre prosjektplaner for 1983 gjelder et prosjekt om bremsekraftfordeling i vogntog samt oppfølging av MIRO-prosjektet. Forøvrig kommer NTR bl.a. til å fortsette drøftelsene om målformuleringer for trafikksikkerhetssamarbeidet.

Trafikksikkerhetsåret 1983 forventes å influere i høy grad NTR's og samarbeidsorganenes virksomhet i 1983.

Arbeidsgruppen for fritidsbåter

I juni 1982 ble arbeidsgruppens mandat forlenget med tre år. Gruppen virker for fellesnordisk syn på båtlivsspørsmål og arbeider for ensartede bestemmelser. I løpet av 1982 har gruppen behandlet bl.a. utdanning, seglbretter, og internasjonal informasjon.

20 Turism

Turismens betydning er stor og voksende. Den bidrar til verdifull rekreasjon og økte kulturelle kontakter. Turismen er et viktig element i landenes samfunnsøkonomi.

Turistutvalgets virksomhet skjer i nært samarbeid med Nordisk turistråd (NT), som er et samarbeidsorgan for de nasjonale turistrådene og tilvarende. Den hittil største satsing for å stimulere internordisk turisme er kampanjen Reis i Norden.

Andre prosjekter i 1982 har vært:

- markedsundersøkelser (det tysktalende område)
- et seminar for turistsjefer
- pensjonistreiser
- toleransenivå
- håndboken Reiseliv i Norden (oppdatering).
- kapasitetsutnyttelse (oppdatering)

I sin virksomhet har turistutvalget lagt særlig vekt på gjensidig orientering om aktuelle turistpolitiske spørsmål i hvert av landene. Det gjelder informasjon om lovendringer, endringer i regelverket samt om resultatet av viktige utredninger på turistområdet. Samråd og samarbeid i internasjonale spørsmål er også et fast punkt på utvalgets dagsorden.

I 1983 planlegger turistutvalget i samråd med NT et møte om prosjektsamarbeidet. Deltakere blir sakkyndige på turistområdet og beslektede områder. Såvel pågående virksomhet som aktuelle samarbeidsoppgaver i årene framover vil bli tatt opp.

Forøvrig planlegges følgende prosjektvirksomhet i 1983:

- Reis i Norden – oppfølging
- Markedsundersøkelser – videreføring
- Håndboken Reiseliv i Norden – revidering
- Forberedelse av Åland-konferansen
- Seminarene – Utdannelsesledere
- kultur/turisme

Bilaga 2

Nordiska ministerrådets allmänna budget för år 1984

Sammanfattning

Verksamhetsområde	Miljoner norska kronor	
	1983	1984
Ministerrådssekretariatet	17,9	19,9
Institutioner	75,7	83,5
Ministerrådets dispositionsbeviljning (projekt)	51,2	61,3
Övriga utgifter	5,4	4,8
(därav tjänstemannautbyte)	(0,77)	(0,82)
Summa utgifter	150,2	169,5
De nordiska ländernas bidrag	139,1	154,2
Övriga intäkter	11,1	15,3
Summa intäkter	150,2	169,5

Nordiska ministerrådets budget för år 1984 för institutioner och projekt

Institutioner	1000-tal norska kronor	
	1983 ¹	1984 ²
Nordiska statistiska sekretariatet	1 384	1 493
Nordiska läkemedelsnämnden	1 395	1 409
Nordiska hälsovårdshögskolan	8 295	8 207
Nordiska institutet för odontologisk materialprovning	6 888	7 508
Nordiska nämnden för alkohol- och drogforskning	1 291	1 515
Nordiska nämnden för handikappfrågor	1 582	1 584
Nordisk arbetsmiljöutbildning	842	988
Nordiska projektexportfonden	3 000	6 300 ³
Nordiska industrifonden	31 500	33 780
Nordtest	5 586	6 245
Nordiska kommittén för byggbestämmelser (NKB)	652	637 ³
NordREFO	1 871	2 049
Nordiska genbanken för jordbruks- och trädgårdsväxter	3 139	2 471
Samarbetsnämnden för nordisk skogsforskning	5 612	6 161
Nordiska ekonomiska forskningsrådet	1 589	1 890
Reserv för institutioner	1 295	1 295 ³
Summa	75 716	83 532

¹ Uttryckt i 1982 års priser² Uttryckt i 1983 års priser³ Reservation för Nordiska projektexportfonden samt NKB:s projektmedel ingår i Reserv för institutioner

Projekt	1000-tal norska kronor	
	1983	1984
Allmänna utredningar	866	—
Verksamhetsbidrag	—	700 ¹
Generalsekreterarens disp.reserv ²	—	500
Socialpolitik	2 544	2 740
Arbetsmarknad	3 161	4 000
Arbetsmiljö	2 540	2 750
Miljövård	3 145	3 370
Jämställdhetsfrågor	969	1 000
Handelspolitik	641	710
Industripolitik	944	1 080
Säkerhetsforskning inom energiproduktionsområdet		
— allmänt	5 668	6 000
— miljöeffekter	2 896	3 050
Energifrågor	1 699	1 800
Byggsektorn	1 766	1 920
Nordiska träskyddsrådet	304 ²	—
Regionalpolitiska programarbetet	825	820
Regionalpolitik — Nordkalotten	1 321	1 450
Samefrågor	853	550
Regionalpolitik — konkreta åtgärder	3 710	5 350
Gränsregionalt samarbete	2 407	2 550
Jordbruksfrågor	2 684	3 120
Livsmedelsfrågor	320	600
Konsumentfrågor	3 041	2 810
Samfärdsl	2 717	2 720
Trafiksäkerhet	1 301	1 400
Turism	812	700
Övrigt	934	—
Reserv för Regionalpolitik — konkreta åtgärder	1 275	—
Reserv för särskilda ändamål	1 407	—
Allmän reserv	445	—
Ministerrådets reserv	—	5 062
Prisökningsreserv 1983/84	—	4 539
Summa	51 195	61 291

¹ Ingår t.o.m. 1983 i Allmänna utredningar

² Fr.o.m. 1984 ingår i Verksamhetsbidrag de anslag som tidigare låg inom Nordiska träskyddsrådet och Allmänna utredningar (exkl. Generalsekreterarens disp. reserv)